

2332**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾**

z dnia 6 października 2004 r.

w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinni odpowiadać funkcjonariusze straży ochrony kolei, zasad oceny zdolności fizycznej i psychicznej do służby oraz trybu i jednostek uprawnionych do orzekania o tej zdolności

Na podstawie art. 59 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. Nr 86, poz. 789, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Kandydat do służby w straży ochrony kolei powinien przedłożyć dokumenty potwierdzające spełnianie warunków określonych w art. 59 ust. 4 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym.

¹⁾ Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej — transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. Nr 134, poz. 1429).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 170, poz. 1652 i Nr 203, poz. 1966 oraz z 2004 r. Nr 92, poz. 883, Nr 96, poz. 959, Nr 97, poz. 962 i Nr 173, poz. 1808.

2. Kandydat do służby w straży ochrony kolei może przedłożyć inne dokumenty potwierdzające posiadanie przez niego dodatkowych kwalifikacji lub umiejętności, w szczególności:

- 1) kserokopię prawa jazdy;
- 2) kserokopię dokumentu potwierdzającego ukończenie kursu strzeleckiego;
- 3) kserokopię dokumentu lub oświadczenie potwierdzające jego wysoką sprawność fizyczną albo uprawianie dyscyplin sportowych lub sztuk walki.

§ 2. 1. Jednostkami uprawnionymi do orzekania o zdolności fizycznej i psychicznej do służby w straży ochrony kolei są jednostki organizacyjne Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy i Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej.

2. Do dokonywania oceny zdolności fizycznej i psychicznej do służby w straży ochrony kolei oraz przeprowadzania badań lekarskich upoważnieni są:

- 1) lekarze Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy, posiadający kwalifikacje określone w przepisach wydanych na podstawie art. 27 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 125, poz. 1317), zwani dalej „lekarzami orzekającymi”;
- 2) komisje lekarskie w Kolejowym Zakładzie Medycyny Pracy;
- 3) komisja lekarska w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

3. Lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie okulistyki, zwani dalej „lekarzami okulistami”, lekarze posiadający specjalizację w dziedzinie otorynolaryngologii lub laryngologii, zwani dalej „lekarzami laryngologami” — prowadzący specjalistyczne badania profilaktyczne funkcjonariuszy straży ochrony kolei i kandydatów na tych funkcjonariuszy powinni posiadać kwalifikacje określone w przepisach wydanych na podstawie ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy.

4. Psycholodzy dokonujący oceny zdolności psychicznej do służby powinni posiadać kwalifikacje określone w przepisach wydanych na podstawie ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy.

§ 3. Oceny zdolności fizycznej i psychicznej do służby w straży ochrony kolei dokonuje się po przeprowadzeniu profilaktycznych badań lekarskich wstępnych, okresowych lub kontrolnych, obejmujących:

- 1) badanie ogólne stanu zdrowia:
 - a) podmiotowe, obejmujące określenie cech antropometrycznych,
 - b) przedmiotowe, ze szczególnym uwzględnieniem oceny układów krążenia i oddechowego, a także oceny narządu ruchu;
- 2) badania specjalistyczne: układu wzrokowego, narządu słuchu i równowagi, badania psychiatryczne i neurologiczne;
- 3) badanie poziomu glikemii na czczo;
- 4) badanie radiologiczne klatki piersiowej;
- 5) badanie elektrokardiograficzne w spoczynku;
- 6) dodatkowe badania specjalistyczne i pomocnicze, zlecone przez lekarza orzekającego lub komisję lekarską;
- 7) badanie psychologiczne.

§ 4. Zasady badania układu wzrokowego oraz ustalania kategorii wzroku określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 5. Zasady badania narządu słuchu i równowagi oraz ustalania kategorii słuchu określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 6. Badanie psychiatryczne przeprowadza się w celu ustalenia, czy u badanego nie występują zaburzenia psychiczne bądź uzależnienie od alkoholu lub substancji psychoaktywnych.

§ 7. Badanie psychologiczne obejmuje w szczególności ocenę poziomu umysłowego osoby badanej, ocenę osobowości z uwzględnieniem funkcjonowania w sytuacjach trudnych oraz ocenę poziomu dojrzałości społecznej.

§ 8. Badanie wstępne wykonuje się u kandydatów na funkcjonariuszy straży ochrony kolei oraz u funkcjonariuszy straży ochrony kolei przenoszonych na stanowisko pracy, na którym może on być narażony na inne czynniki szkodliwe dla zdrowia lub warunki uciążliwe niż na dotychczasowym stanowisku pracy.

§ 9. 1. Badania okresowe funkcjonariuszy straży ochrony kolei na stanowiskach:

- 1) administracyjnych — przeprowadza się raz na 3 lata;
- 2) operacyjnych — przeprowadza się raz na 2 lata, a po ukończeniu 50 lat — corocznie.

2. Badania psychologiczne przeprowadza się w ramach badań okresowych w odstępach czasowych dwukrotnie dłuższych niż określone w ust. 1.

3. Lekarz orzekający lub komisja lekarska może wyznaczyć wcześniejszy termin badań okresowych, jeżeli uzna to za niezbędne dla prawidłowej oceny zdolności fizycznej i psychicznej badanego.

§ 10. 1. Badania kontrolne funkcjonariuszy straży ochrony kolei przeprowadza się, poza terminami wynikającymi z częstotliwości badań okresowych, w przypadku:

- 1) czasowej niezdolności do pracy trwającej dłużej niż 30 dni;
- 2) nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem użycia broni;
- 3) powrotu do pracy po okresie przerwy trwającej dłużej niż 6 miesięcy;
- 4) przed rozwiązaniem stosunku pracy z funkcjonariuszem, który pracował w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia lub w warunkach uciążliwych;
- 5) po stwierdzeniu, że funkcjonariusz w czasie pracy był w stanie nietrzeźwości lub pod działaniem substancji psychoaktywnych;
- 6) w innych przypadkach, jeżeli wynika to z odrębnych przepisów.

2. Badanie kontrolne przeprowadza komisja lekarska w Kolejowym Zakładzie Medycyny Pracy.

3. Badanie kontrolne obejmuje badanie ogólne stanu zdrowia oraz — w zakresie ustalonym przez komisję — badania specjalistyczne i pomocnicze. Konieczność przeprowadzenia badania psychologicznego ustala komisja, o której mowa w ust. 2.

§ 11. 1. Badania, o których mowa w § 3, wykonywane są na podstawie skierowania wydanego przez pracodawcę.

2. Skierowanie, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać:

- 1) imię i nazwisko, datę urodzenia oraz adres zamieszkania osoby skierowanej na badanie;
- 2) określenie rodzaju badania, jakie ma być wykonane;
- 3) określenie stanowiska pracy:
 - a) na którym ma być zatrudniony kandydat bądź funkcjonariusz przenoszony na inne stanowisko — w przypadku badania wstępnego,
 - b) na którym jest zatrudniony funkcjonariusz — w przypadku badania okresowego i kontrolnego;
- 4) informacje o występowaniu na stanowisku pracy czynników szkodliwych dla zdrowia lub warunków uciążliwych z uwzględnieniem aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, dokonanych na tym stanowisku;
- 5) określenie powodu skierowania na badanie kontrolne.

§ 12. 1. Przed rozpoczęciem badania należy:

- 1) potwierdzić tożsamość osoby badanej;
- 2) upewnić się, czy pracownik nie zgłosił się na badanie po pracy, nie mając co najmniej 11-godzinny wypoczynek; w takim przypadku lekarz orzekający odmawia przeprowadzenia badania i ustala nowy termin badania, powiadamiając o tym pisemnie właściwego pracodawcę.

2. Jeżeli lekarz orzekający stwierdzi u osoby badanej stan ostrego schorzenia, ustala nowy termin badania.

§ 13. Kategorie wzroku i kategorie słuchu wymagane na stanowiskach funkcjonariuszy straży ochrony kolei określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 14. Funkcjonariusza straży ochrony kolei lub kandydata na funkcjonariusza straży ochrony kolei uznaje się za zdolnego fizycznie i psychicznie do służby, jeżeli:

- 1) w wyniku badania ogólnego stanu zdrowia, z uwzględnieniem wyników badań specjalistycznych i pomocniczych, nie stwierdzono istotnych zmian chorobowych oraz nieprawidłowości albo stwierdzone zmiany chorobowe lub nieprawidłowości w nieznacznym stopniu ograniczają sprawność ustroju, nie powodując niezdolności do służby na danym stanowisku;
- 2) spełnia wymogi odnośnie kategorii wzroku i kategorii słuchu, o których mowa w § 13;
- 3) w wyniku badania psychologicznego nie stwierdzono zaburzeń psychicznych, uzależnienia od alkoholu lub substancji psychoaktywnych oraz istotnych odchylenia w badaniu psychologicznym.

§ 15. 1. Na podstawie przeprowadzonych profilaktycznych badań lekarskich wydaje się orzeczenie o zdolności fizycznej i psychicznej do służby w straży ochrony kolei albo o braku takiej zdolności, zwane dalej „orzeczeniem lekarskim”.

2. Orzeczenie lekarskie może zawierać ograniczenia wykonywania określonych czynności.

3. W orzeczeniu lekarskim po badaniu wstępnym lub okresowym określa się termin następnego badania okresowego.

4. Orzeczenie lekarskie zawiera pouczenie o prawie do odwołania od orzeczenia lekarskiego.

5. Orzeczenie lekarskie sporządza się w trzech egzemplarzach, jeden przekazuje się niezwłocznie osobie badanej, drugi — pracodawcy, trzeci pozostaje w dokumentacji medycznej indywidualnej wewnętrznej osoby badanej.

§ 16. 1. Jeżeli osoba badana lub pracodawca nie zgadza się z treścią orzeczenia lekarskiego, może, za pośrednictwem lekarza orzekającego lub komisji lekarskiej, która wydała orzeczenie, złożyć odwołanie od orzeczenia lekarskiego wraz z uzasadnieniem — w terminie 7 dni od dnia otrzymania orzeczenia.

2. Lekarz orzekający lub komisja lekarska, która wydała orzeczenie, przekazuje odwołanie w terminie 7 dni od dnia złożenia odwołania do właściwej komisji odwoławczej wraz z dokumentacją medyczną badania stanowiącego podstawę wydania orzeczenia.

3. Komisją odwoławczą właściwą do wydania orzeczenia, w przypadku odwołania od orzeczenia wydanego po badaniu, o którym mowa w § 8 i 9, jest komisja lekarska w Kolejowym Zakładzie Medycyny Pracy, a w przypadku odwołania od orzeczenia wydanego po badaniu, o którym mowa w § 10 — komisja lekarska w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej.

4. Orzeczenie wydane w trybie odwoławczym jest ostateczne.

5. Komisja odwoławcza wydaje orzeczenie na zasadach określonych w § 15 ust. 1—3 i 5.

§ 17. 1. Komisja lekarska w Kolejowym Zakładzie Medycyny Pracy oraz komisja lekarska w Centrum Naukowym Medycyny Kolejowej orzekają w składzie co najmniej dwóch lekarzy, w tym lekarza orzekającego jako przewodniczącego. W sytuacji, o której mowa w § 10 ust. 1 pkt 2 i 5, w pracy komisji dodatkowo uczestniczy psycholog.

2. Pracodawca osoby badanej ma obowiązek udostępnić komisji lekarskiej, o której mowa w ust. 1, opinię służbową dotyczącą funkcjonariusza straży ochrony kolei oraz inne dokumenty niezbędne do pracy komisji.

3. Orzeczenie wydane przez komisję lekarską podpisują wszyscy członkowie komisji lekarskiej.

4. Członek komisji lekarskiej mający w sprawie orzeczenia odrębne zdanie może je dołączyć wraz z uzasadnieniem do dokumentacji medycznej badania.

5. Komisja lekarska może zaprosić do udziału w pracach komisji przedstawiciela pracodawcy osoby badanej, który powinien scharakteryzować osobę badaną, warunki środowiska pracy, w którym jest ona zatrudniona, oraz sposób wykonywania przez nią pracy.

6. Przedstawiciel pracodawcy nie może być obecny przy badaniu lekarskim i psychologicznym.

§ 18. 1. Komisja lekarska orzekająca w trybie odwoławczym wydaje orzeczenie lekarskie na podstawie:

- 1) wyników badania ogólnego stanu zdrowia, o którym mowa w § 3 pkt 1;
- 2) wyników badań określonych w § 3 pkt 2—5, których wykonanie komisja uzna za niezbędne;
- 3) dokumentacji medycznej badania, o której mowa w § 16 ust. 2.

2. Badanie przez komisję lekarską w trybie odwoławczym wraz z orzeczeniem powinno być przeprowadzone w ciągu 14 dni od dnia złożenia odwołania od orzeczenia.

3. W skład komisji lekarskiej orzekającej w trybie odwoławczym nie może wchodzić lekarz, który wydał orzeczenie, od którego rozpatrywane jest odwołanie.

4. W sytuacji, o której mowa w § 10 ust. 1 pkt 2 i 5, uczestniczącym w pracach komisji nie może być psy-

cholog, który wydał opinię psychologiczną o osobie badanej w ramach postępowania prowadzącego do wydania orzeczenia, od którego rozpatrywane jest odwołanie.

§ 19. Pracownicy, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia wykonują czynności na stanowiskach funkcjonariuszy straży ochrony kolei i posiadają zdolność fizyczną i psychiczną do służby stwierdzoną orzeczeniem lekarskim wydanym na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują tę zdolność do czasu następnego badania, którego termin wynika z przepisów rozporządzenia.

§ 20. Badania rozpoczęte przed dniem wejścia w życie rozporządzenia wykonywane są na podstawie dotychczasowych przepisów.

§ 21. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

Minister Infrastruktury: *K. Opawski*

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 18 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków, jakim powinni odpowiadać funkcjonariusze straży ochrony kolei (Dz. U. Nr 74, poz. 837), które utraciło moc na podstawie art. 76 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. Nr 86, poz. 789, Nr 170, poz. 1652 i Nr 203, poz. 1966 oraz z 2004 r. Nr 92, poz. 883, Nr 96, poz. 959, Nr 97, poz. 962 i Nr 173, poz. 1808) z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 października 2004 r. (poz. 2332)

Załącznik nr 1

ZASADY BADANIA UKŁADU WZROKOWEGO ORAZ USTALANIA KATEGORII WZROKU

1. Należy wykonać badanie przedmiotowe przedniego i tylnego odcinka oka oraz badanie funkcji wzroku, w tym: ostrości wzroku do dali, orientacyjnego pola widzenia, ustawienia oczu, ruchomości gałek ocznych i zdolności rozpoznawania barw.

2. Badanie układu wzrokowego należy rozpocząć od określenia ostrości wzroku każdym okiem oddzielnie z odległości 5 m za pomocą tablic Snellena. Jest możliwe wykonanie badania ostrości wzroku z odległości 2,5 m przy użyciu lustra i tablic o znakach odwróconych. Ostrość wzroku określa się bez korekcji, a następnie w szklach korekcyjnych.

3. Należy sprawdzić zakres ruchów gałek ocznych oraz ustawienie oczu przy pomocy testu zakrywania naprzemiennego.

4. Przy stwierdzeniu zaburzeń ustawienia gałek ocznych należy ocenić widzenie obuoczne za pomocą krzyża Maddoxa, testu Wortha do dali, próby filtrowej, próby polaryzacyjnej lub innych testów.

5. Zez jawny wyklucza zakwalifikowanie do I lub II kategorii wzroku.

6. Zdolność rozpoznawania barw określa się przy oświetleniu dziennym. Można również badać przy za-

stosowaniu świetlówek o dziennej barwie światła. Należy posługiwać się tablicami pseudoizochromatycznymi (Ishihary, Velhagena lub Rabkina).

7. Przy stwierdzeniu badaniem orientacyjnym zmian w polu widzenia należy przeprowadzić badanie perymetryczne. Obwodowe ubytki pola widzenia nie-

przekraczające 20 stopni w każdym oku pozwalają, po wykluczeniu czynnego procesu chorobowego, na zakwalifikowanie do II kategorii wzroku.

8. Lekarz okulista określa kategorię wzroku osoby badanej według norm zamieszczonych w tabeli I (badania wstępne) lub tabeli II (badania okresowe):

Tabela I

Badania wstępne

Określenie badania	Kategoria wzroku	
	I	II
Ostrość wzroku bez korekcji co najmniej	0,8/0,8	0,7/0,5
Ostrość wzroku z korekcją co najmniej	1,0/0,8	1,0/0,6
Korekcja do	—	±2,0 Dsph ±2,0 Dcyl
Widzenie obuoczne	prawidłowe	prawidłowe
Rozpoznawanie barw	prawidłowe	prawidłowe
Pole widzenia	prawidłowe	prawidłowe

Tabela II

Badania okresowe

Określenie badania	Kategoria wzroku	
	I	II
Ostrość wzroku bez korekcji co najmniej	0,5/0,5 lub 0,7/0,3	0,4/0,2
Ostrość wzroku z korekcją co najmniej	1,0/0,8	0,7/0,5
Korekcja do	±3,0 Dsph ±2,0 Dcyl	±4,0 Dsph ±2,0 Dcyl
Widzenie obuoczne	prawidłowe	prawidłowe
Rozpoznawanie barw	prawidłowe	prawidłowe
Pole widzenia	prawidłowe	dopuszczalne zweżenie obwodowe do 20°

9. Jeśli kategoria wzroku została określona po badaniu ostrości wzroku w szklach okularowych lub w soczewkach kontaktowych, lekarz okulista informu-

je osobę badaną o obowiązku używania szkieł korekcyjnych w czasie pracy oraz o obowiązku posiadania szkieł zapasowych.

Załącznik nr 2

ZASADY BADANIA NARZĄDU SŁUCHU I RÓWNOWAGI ORAZ USTALANIA KATEGORII SŁUCHU

1. Badanie narządu słuchu obejmuje badanie otoskopowe oraz badanie akumetryczne i audiometryczne słuchu.

2. Badanie układu równowagi obejmuje badanie oczopląsu samoistnego, próbę Romberga zwykłą i uczuloną oraz próbę Flecka.

3. Lekarz laryngolog określa kategorię słuchu osoby badanej według norm zamieszczonych w tabeli I (badania wstępne) lub tabeli II (badania okresowe):

Tabela I

Badania wstępne

Określenie badania	Kategoria słuchu	
	I	II
Ostrość słuchu	badany powinien słyszeć szept każdym uchem oddzielnie z odległości 5 m	badany powinien słyszeć szept każdym uchem oddzielnie z odległości 3 m
Badanie audiometryczne	dopuszczalna wartość przesunięcia progu słyszenia do 20 dB w zakresie częstotliwości 500—6000 Hz	—

Tabela II

Badania okresowe

Określenie badania	Kategoria słuchu	
	I	II
Ostrość słuchu	badany powinien słyszeć szept każdym uchem oddzielnie z odległości 3 m	badany powinien słyszeć mowę zwykłą każdym uchem oddzielnie z odległości 5 m
Badanie audiometryczne	dopuszczalne wartości przesunięcia progu słyszenia w zakresie częstotliwości: 500, 1000 i 2000 Hz — 30 dB, 3000 Hz — 50 dB, 4000 i 6000 Hz — 60 dB	—

4. Stwierdzenie perforacji błony bębenkowej oraz przewlekłego zapalenia ucha środkowego u kandydata na funkcjonariusza straży ochrony kolei nie pozwala na zaliczenie do I kategorii słuchu.

5. Stwierdzenie oczopląsu samoistnego, nieprawidłowych prób Romberga i próby Flecka nie pozwala na zakwalifikowanie do I i II kategorii słuchu.

Załącznik nr 3

KATEGORIE WZROKU I KATEGORIE SŁUCHU
WYMAGANE NA STANOWISKACH FUNKCJONARIUSZY STRAŻY OCHRONY KOLEI

Stanowisko	Kategoria wzroku	Kategoria słuchu
Operacyjne	I	I
Administracyjne	I lub II	I lub II